

**KUSTOSOV IZAZOV:
STANDARD ZA
DOKUMENTIRANJE U
MUZEJIMA ZA SVE?
ISKUSTVA CENTRA ZA
OČUVANJE NASLIJEĐA
(HCC), SINGAPORE**

FAITH TEH ENG ENG
Centar za očuvanje naslijeđa,
Nacionalni odbor za očuvanje
naslijeđa
Singapur

Centar za očuvanje naslijeđa (HCC), institucija nacionalnog Odbora za očuvanje naslijeđa (Singapore), zadužen je za dokumentiranje, upravljanje i čuvanje triju nacionalnih muzeja, Nacionalnog muzeja Singapura, Muzeja civilizacije Azije i Muzeja umjetnosti Singapura. U HCC-u je dužnost upravljanja zbirkama preuzeo Odjel arhivistike, dok je Odjel za konzervaciju preuzeo i preventivnu i interventnu ulogu u konzervaciji. Naše specijalizirane centralne pohrane i konzervacijski laboratoriji imaju mnoštvo djela moderne umjetnosti, ali i povijesnu i etnografsku građu. Zapisi predmeta zbirke izrađuju se u elektroničkom i tiskanom obliku. Da bi se olakšalo upravljanje zbirkama i preventivna zaštita, većina je predmeta spremljena ovisno o materijalu od kojega je izrađena u različite prostorije za pohranu sa kontroliranom klimom. Kada je teško utvrditi sastav predmeta, npr. kad se zbirke

sastoje od predmeta od različitih materijala, tada je izvorna namjena predmeta glavna odrednica u procesu kategoriziranja. Takve metode kategoriziranja donedavno su zadovoljavale naše potrebe. S aktualnim javnim programima i razvojnim projektima Muzeja zahtjevi za pristupom zbirkama umnogostručili su se. Premda smo bili sposobni osigurati dobro vođenje inventara i sigurnost zbirke na našoj brizi, bili smo suočeni s izazovima sve većih zahtjeva za pristupom zbirkama unutar Muzeja (npr. kustosi) i izvan njega (npr. javnost) muzeja. Naš je zadatak istražiti srž problema tako da bismo mogli pronaći rješenje. A srž problema bili su nekonzistentni standardi za dokumentiranje koji su korišteni za naše zbirke.

Prije osnivanja Odjela za zbirke 1991., koji je prerastao u HCC 1998., dokumentiranje zbirke obavljalo se na različite načine, uz različite stupnjeve prenošenja informacija tijekom procesa dokumentiranja. Neki zapisi o zbirkama sadržavali su brojne informacije, ali bilo je i nepotpunih i onih koji uopće nisu imali podataka. Tipovi podataka također su bili različiti. Neki su zapisi imali detalje o nabavi predmeta, a drugi nisu. Nisu postojale ni jasne smjernice o stupnjevima informacija koje se trebaju dokumentirati u procesu nabave. Sve se to događalo zbog nedostatka osnovnih sintaktičkih uvjeta u cijelom procesu dokumentiranja.

Nedostatak kontrole terminologije i tezaurusa prikladnih za naše azijske i lokalne zbirke bio je samo još jedan od problema s kojima smo se suočili. Sve naše zbirke potječu iz azijske regije. Kustosi su se našli pred teškim izborom trebaju li se koristiti domaćim (tj. ne - engleskim)

ili engleskim opisima. Shvaćamo da je kojiput teško adekvatno opisati predmet domaćom riječju koja ima jake kulturne i ceremonijalne konotacije i zamijeniti je običnom engleskom riječi. Značenje predmeta se gubi ako ne nađemo prikladnu riječ da ga opišemo. Na primjer, malajska riječ *keris* daje bitno drugačije značenje nego engleske riječi *dagger* (bodež) ili *knife* (nož), premda su tehnički gledano, opisi odgovarajući. Drugi je primjer imenica *game* (igra), koja ne opisuje dobro malajsku riječ *tikum*. Ono što pritom nedostaje ako se ne koristimo domaćim deskriptorima jest kontekst u kojemu se predmeti mogu opisati. Katkada se za opis pojedinih predmeta koriste izvorni jezici. Kantonski termin *cheongsum* ne može se adekvatno zamijeniti engleskom riječi *dress* (*haljina*) ili *chinese long dress* (*kineska duga haljina*) jer postoji velik broj kineskih haljina. *Cheongsum* se odnosi na specifičan tip ženske odjeće.

Prihvatajući činjenicu da smo se odlučili koristiti domaćim deskriptorima i da nemamo problema s njihovim razumijevanjem, tj. razumijemo sam jezik, naši problemi ipak tu ne prestaju. Nitko izvan naše regije ne može učinkovito pristupiti našim zbirkama zbog jezične barijere. Nijedan od tih jezika nije međunarodni. Možemo se obratiti samo užoj publici. Uz četiri službena jezika (engleski kao službeni radni jezik), u Singapuru postoji još osam dijalekata. Taj problem nije sveden samo na međunarodnu publiku, već je važan i za lokalnu.

Osim malajskog jezika, korištenje alfabeta u tim domaćim deskriptorima može biti problem sam po sebi jer ne postoji pravilan ili službeni način sricanja tih riječi. Prihvatljivo je složiti slova na bilo

koji način dok god on zvuči kao domaći termin kad se izgovori. Na primjer, mogu sricati *cheongsum* kao *cheongsam*, dok god to zvuči kao kantonski termin. Naveo sam malajski jezik kao iznimku jer se on koristi alfabetom za pisanje, no moguće je da ljudi iz različitih azijskih regija isti termin sriču na različite načine. Na primjer, možemo upotrijebiti riječ *sarong* ili *sarung* da opišemo vrstu odjeće. Sve te fleksibilnosti i nekonzistentnosti mogle bi utjecati na funkciju tražilice i rezultate čak i najsofisticiranijih i najmodernijih baza podataka zbirki zbog nedovoljno precizne terminologije i kontrole sintakse. Ručno pretraživanje zapisa gotovo je nemoguće zbog veličine naših zbirki. U našim zbirkama imamo više od 108.000 predmeta. Ako uzmemo u obzir zapise stvorene zbog pojedinih dijelova istog predmeta, procijenjen broj ručnih zapisa doseže pola milijuna.

Koraci za poboljšanje naših standarda za dokumentiranje zbirki poduzeti su 1991. kada je osnovan Odjel za zbirke. Nakon što su zbirke centralizirane, započela je izrada prvih standarda za dokumentiranje zbirki. Taj standardni format dao je osoblju dobre smjernice za rad. Također je stvoreno 37 kategorija predmeta kako bi se omogućio proces njihove klasifikacije. Neke su se kategorije predmeta razlikovale od muzeja do muzeja. Osim brojeva prema unosu, važne informacije poput opisa, dimenzija, vremenskog razdoblja, podrijetla, materijala, kategorije i detalja o nabavi također su uvrštene u formular. Fotografije predmeta u 35-milimetarskom slajd formatu dodane su 1995. Baza podataka za digitalne slike postavljena je 2003. Bilo je pokušaja kontrole nedovoljno precizne terminologije. Umjesto specifičnih opisa korišteni

su generički opisi za odjeću, tekstil, keramiku i skulpture. Domaći termini koji su služili kao objašnjenje zapisani su ako su ih dali kustosi. Unatoč poteškoćama koje nosi katalogiziranje raznih tipova zbirki iz tri nacionalna muzeja, cijeli je proces katalogizacije postao organiziraniji, a standardi dokumentiranja konzistentniji. Ta je inicijativa poboljšala i proces odgovornosti. Jednostavna elektronička baza podataka također je završena 1998. S obzirom na ograničena sredstva i na širenje zbirki, informacije iz arhiva starih zbirki izravno su prenesene u novu bazu podataka bez "čišćenja". Nove standarde primijenili smo odmah na nove akvizicije. S povećanim zahtjevima za pristup zbirkama i mijenjanjem potreba različitih muzeja, naša jednostavna baza podataka nije mogla podnijeti tolike različite potrebe. Ne samo da nije mogla udovoljiti administrativnim potrebama muzeja, već su i funkcije tražilice u toj bazi podataka bile neučinkovite zbog nekonzistentnosti standarda dokumentiranja koji su preneseni iz originalne baze podataka. Uporaba generičkih pojmova za opis predmeta nije pomogla korisničkim pretragama zato što je bilo previše nerelevantnih rezultata kad god bi se rabio generički, a ne specifični termin. Nedostatak digitalne slike odjavnog predmeta u bazi podataka čini nemogućim pregled odjavnih predmeta. Muzeji su počeli stvarati svoje dijelove baze podataka kako bi zadovoljili svoje potrebe. Dodatne informacije o zbirkama iz daljnjih istraživanja nisu integrirane u staru bazu već su dodane drugim bazama podataka. Upravljanje znanjem nije bilo učinkovito i zbog toga postoji opasnost od gubitka svih vrijednih sadržaja ako se informacije ne integriraju.

S potporom Ministarstva informacija, komunikacija i umjetnosti, nacionalni Odbor za očuvanje naslijeđa mogao je 2004. isprobati integrirani sustav za upravljanje muzejskim zbirkama (Integrated Museum Collections Management System – IMCMS). Razvoj IMCMS-a bio je izvrsna platformu za HCC i muzeje da rasprave rješavanje problema povezanih ili prouzročenih nekonzistentnim standardima dokumentiranja. Sastavljen je odbor od kustosa i administratora iz muzeja, arhivista i osoblja iz odjela audiovizuelnih fondova HCC-a. Na tom skupu riješili smo sljedeće probleme:

- a) Donijeti standard za dokumentiranje naših zbirki koji će omogućiti interoperabilnost sustava ili baza podataka novog IMCMS-a.
- b) Dijelovi baza podataka zbirki koji sadržavaju vrijedne informacije o predmetima, uključujući informacije o konzervaciji, stalnoj pohrani i stvarnoj lokaciji predmeta, integrirani su u IMCMS. Pristup informacijama otvoren je svim unutarnjim korisnicima.
- c) Dokumentiranje akvizicija i predmeta stavljeno je u tekuće vrijeme. To osigurava da informacije u IMCMS-u budu stalno nove. Taj aranžman također omogućuje poboljšanje integriteta podataka o zbirkama jer su ti podaci uneseni izravno u IMCMS od početka nabave koju su ostvarili kustosi (a ne osoblje plaćeno po satu) koji najbolje znaju svoje zbirke. To je ujedno i mjera odgovornosti i kontrole.
- d) Slažemo se s prijedlogom muzeja da se ponovo počnu koristiti specifičniji opisi umjesto generičkih u IMCMS-u. Cilj toga je olakšavanje funkcije tražilice u IMCMS-u. Kustosi su se složili da će izraditi opise.

- e) Pojedine uloge i odgovornosti povezane sa sadržajem novog IMCMS-a također su jasno definirane na forumu. HCC će pružati informacije vezane uz vizualnu dokumentaciju predmeta, a muzeji će se brinuti o stručno-znanstvenoj obradi predmeta.
- f) Odlučili smo se za sustav koji nam dopušta specifične kriterije pretrage i dojavljuje funkcije generiranja.

Preostali su nam neki od ovih problema:

- a) razvijanje tezaurusa za naše azijske zbirke;
- b) unošenje svih istražiteljskih sadržaja svih podataka u IMCMS do danas. To se pogotovo odnosi na zbirke prije 1991.;
- c) provjeravanje integriteta informacija dodanih iz prve baze podataka o zbirka u IMCMS.;
- d) unošenje digitalnih slika zbirki do danas;
- e) digitalne slike visoke rezolucije svakog predmeta u IMCMS-u, pitanje zaštite prava, pristupa i mjera prevencije od zloupotrebe.

Govoreći o potrebi da se razvije tezaurus za naše azijske zbirke, planiramo osnovati radne grupe koje će se sastojati od kustosa, arhivista, i, možda znanstvenika koji će raditi na tom tezaurusu. Mi znamo da baza podataka zbirki neće pravilno funkcionirati ako se ne riješi problem terminologije i sintaktičke kontrole.

Muzeji i HCC također bi voljeli ojačati sadržaj zbirki u IMCMS-u. Na forumu za raspravu o IMCMS-u svi su se usuglasili da je imperativ popunjavanje arhiva ondje gdje je stručna obrada nepotpuna. Kustosi su počeli s intenzivnim istraživanjem i proučavanjem zbirki nastalih prije 1991., dok se HCC bavi

pitanjima vezanima za dokumentaciju i inventar. Informacije o istraživanjima i svi dokumentirani detalji fizičkih atributa, uključujući detalje akvizicije zbirke, modernizirane su i u tiskanom izdanju i u IMCMS-u. Istraživanje zbirki počelo je kad i popunjavanje nepotpunih informacija u tiskanim arhivima. Dodatni rezultati istraživanja također će biti izravno dodan IMCMS-u. Cijeli pothvat podrazumijeva fizički pristup zbirka. Provjera informacija koje su zabilježene u prošlosti također je dio projekta.

HCC je također iskoristio priliku da pregleda standarde dokumentiranja u našim tiskanim inventarnim knjigama. Proučeni su razni međunarodni standardi dokumentiranja i prilagođeni našim potrebama i zahtjevima. Neki su od primjera tih standarda rječnik podataka Informacijske mreže kanadskog naslijeđa, kategorije informacija međunarodnog Odbora za dokumentaciju (CIDOC) ICOM-a, Radna grupa za informacije o umjetnosti, Kategorije za opis umjetničkih djela (AITF, CDWA) uz financijsku potporu J. Paul Getty trusta i SPECTRUM udruge muzejske dokumentacije (MDA). Dodatna informacijska polja, koja je potrebno ispuniti da bi se olakšali radni procesi upravljanja zbirka, uključena su u naše nove standarde dokumentiranja. Također smo uskladili standarde dokumentiranja s IMCMS-om, koji je u skladu sa standardima *Dublin Core*.

Ujednačavanje podataka je napravljeno zajednički. Cjelokupno je osoblje sudjevalo u njemu od planiranja do implementacije. Smatramo da je to vrlo važno kako bi se postigla konzistentnost. Svi su sastanci također bilježeni. Počeli smo raditi u veljači 2005. i naš je fokus bio

na zbirka nastalim prije 1991. jer su standardi dokumentiranja za tu grupu zbirke bili lošije organizirani. U toj kategoriji ima otprilike 48.000 predmeta. Na ostatku tih zbirki radit ćemo sljedeće godine.

Da bi se spriječilo ponavljanje, novi IMCMS zahtijeva bitne informacije o istraživanjima. Na primjer, povijesna i stilska obilježja moraju biti unesena u obvezatna polja prije nego što nova akvizicija bude procesirana.

Vizualna je dokumentacija važna informacija u svakom standardu dokumentiranja. Kao dio vježbe, HCC je također zadužen za davanje IMCMS-u digitalnih slika visoke rezolucije svih predmeta. U IMCMS prenijeli smo oko 50.000 digitalnih slika iz postojećih baza podataka digitalnih slika. Oko 60.000 predmeta bit će digitalizirano tijekom sljedeće tri godine.

Opisani postupak omogućio nam je da provjerimo integritet naših baza podataka. Većinu naših podataka o zbirka u prvi sustav za upravljanje zbirka unijeli su privremeni zaposlenici koji nisu bili kvalificirani da odluče o relevantnim podacima prilikom upisa. Stoga treba "pročistiti" mnogo toga iz baze podataka. Međutim, najzahtjevniji je projekt razvoj tezaurusa za naše azijske zbirke. Trenutačni dogovor, koji dopušta korisnicima fleksibilnost u terminologiji, a koji se koristi samo u dokumentaciji, zadovoljava potrebe kustosa koji opisuju predmete tijekom istraživanja, no ne zadovoljava trenutačne potrebe vanjskog korisnika ili laika. S obzirom na složenost posla, vjerojatno će nam trebati nekoliko godina da postignemo taj cilj.

Upravo smo započeli uvodnu fazu implementacije IMCMS-a koja je skroman,

ali važan korak u sagledavanju naših unutarnjih potreba.

Moramo imati standard dokumentiranja koji korisnici mogu lako razumjeti tako da bogatstvo informacija u našim muzejima može biti korišteno i ustupano drugima. Naš plan za budućnost je da IMCMS stavimo na web kao temeljni izvor podataka o zbirka. Putovi pristupa javnosti još moraju dosegnuti svoj potpuni potencijal. HCC i nacionalni muzeji nastavit će svoj rad na tome i u sljedećih nekoliko godina će ispuniti svoj plan.

**A CUSTODIAN'S CHALLENGE:
A MUSEUM DOCUMENTATION
STANDARD FOR ALL?
EXPERIENCE FROM HERITAGE
CONSERVATION CENTRE (HCC),
SINGAPORE**

The challenges in documenting museums' collections are a reality in the absence of agreed standard in capturing useful information. As a collection custodian to artefacts which ranges from modern art to historical and folk antiquities, any attempt to establish a documentation standard catering to all needs of the museums is difficult. A lack of terminology controls and thesauri suitable for our Asian collections is yet another problem we face.

Historically, before the establishment of the Collections Unit in 1991 and subsequently the HCC in 1998, documentation of collections was done in various ways. Many records were incomplete with few or no information because of an absence of syntactical discipline in the entire documentation process. Even with the most advanced computerised system, it is highly possible that the system could yield incomplete results during a search because of a relaxed terminology and syntax control. Searching through manual records is even near impossible because of the volume of our collections.

The active public programmes and various developmental projects of our National Museums call for a need to solve the problem. We not only have to ensure that internal problems hindering effecti-

ve access to collections is solved, we have to look into facilitating public's access to the information and knowledge stored in the museums. The Integrated Museum Collections Management System (IMCMS) project embarked by HCC and the National Museums in 2004 provided a good platform to solve our problems.

This presentation aims to share the difficulties that we encounter in developing a documentation standard for all our collections in a single database and the compromise reached in several negotiations processes. Considerations on the impact of the museum-public relationship were given to ensure greater access to the collections.